

Selkäydinnäyte virologisiin tutkimuksiin

Näytteenotto

Virustautien diagnostiikkaan tähtäävät selkäydinnäytteestä tehtävät tutkimukset eivät aiheuta erityistoimenpiteitä lannepiston suorittamisessa. Nukleiinihapon osoittamiseen ja virusviljelyyn lähetettävien näytteiden kontaminoituminen näytteen ulkopuolisella materiaalilla tulee kuitenkin estää, mikä edellyttää aseptista näytteenottotekniikkaa ja kutakin tutkimuspyyntöä varten tarvittavan näyteastian varaamista näytteenottajan saataville. Nukleiinihapon osoitusta (geenimonistusta) varten likvori tiputetaan ilman välivaiheita lopulliseen näyteastiaansa, näyteputkea ei saa avalla eikä näytettä saa kaataa putkesta toiseen

Näyteastia ja näytemäärä

Kuiva, tehdaspuhdas, kierrekorkillinen muoviputki.

Optimaalinen näytemäärä nukleiinihappo-osoitukseen on n. 0.5 ml näytettä kutakin erillistä tutkimuspyyntöä kohden ja virusviljelyyn 2 ml. Vasta-ainetutkimuksiin näytemäärä vaihtelee tutkimuspyynnön mukaan n. 0.5 ml:sta 2 ml:aan (ks. haluttu tutkimusnimike tutkimusohjekirjasta). Vasta-ainetutkimusta varten on likvorinäytteen lisäksi välttämätöntä lähettää samanaikaisesti otettu seruminäyte.

Näytteen säilytys ja lähetys

Nukleiinihappo-osoitukseen suositellaan näytteen lähettämistä tutkivaan laboratorioon välittömästi näytteenoton jälkeen, mutta näytettä voidaan lyhyitä aikoja (1-3 vrk) säilyttää jääkaappilämpötilassa ennen lähettämistä. Pidempää säilytystä varten näyte tulee pakastaa vähintään -20 (± 2) °C:een, jolloin näyte on myös lähetettävä pakastettuna. Tuoreet näytteet voidaan lähettää huoneenlämmössä (ks. alla).

Virusviljelynäyte on suositeltavaa lähettää tutkivaan laboratorioon heti näytteenoton jälkeen, mutta näytettä voidaan säilyttää jääkaappilämpötilassa ennen lähettämistä enintään 2-3 vrk:n ajan. Virusviljelyyn tarkoitettua näytettä ei saa pakastaa -20 (± 2) °C:een.

Vasta-ainetutkimuksiin tarkoitettua näytettä voidaan säilyttää jääkaappilämpötilassa muutamia päiviä, mikäli lähetys viivästyy.

Näytekuljetus tapahtuu huoneenlämmössä tavallisena postikuljetuksena diagnostisiin näytteisiin sovellettavan ohjeen mukaan. Poikkeuksen edellä mainittuun postikuljetukseen aiheuttavat infektiohälytystilanteet, joissa edellytetään yhteydenottoa tutkivaan laboratorioon jo ennen näytteenottoa ja niissä voidaan joskus soveltaa tartuntavaarallisten aineiden lähetys- ja pakkausohjeita.